

MIĘDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE

- przewodnik do ćwiczeń dla studentów trzeciego roku studiów dziennych, kierunku Europeistyka, rok akademicki 2013/2014, semestr zimowy, 2 grupy po 30 godzin, prowadzący ćwiczenia i autor przewodnika : mgr Jacek Kosiarski, Instytut Stosunków Międzynarodowych UW, ul. Żurawia 4, j.kosiarski@uw.edu.pl

CZĘŚĆ I - WYBRANA BIBLIOGRAFIA

- Bandulet B., *Ostatnie lata euro*, Wrocław 2011
- Bilski J., *Międzynarodowy system walutowy*, Warszawa 2006
- Błasiak W., *Pomiędzy centrum a peryferiami na progu XXI wieku. Geopolityka i ekonomika Polski i Europy Środkowo-Wschodniej w warunkach integracji europejskiej i światowej depresji gospodarczej*, Katowice 2013
- Bożyk P., *Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna*, Warszawa 2004
- Bożyk P. (red.), *Egzemplifikacja międzynarodowych stosunków gospodarczych. Materiały do ćwiczeń*, Warszawa 2004
- Bożyk P., Misala J., *Integracja ekonomiczna*, Warszawa 2003
- Bożyk P., Misala J., Puławski M., *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne*, Warszawa 2002 (wydanie drugie zmienione)
- Brunet A., Guichard J.-P., *Chiny światowym hegemonem ? Imperializm ekonomiczny Państwa Środka*, Warszawa 2011
- **Budnikowski A., Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Warszawa 2003 (wydanie drugie zmienione lub następne)**
- **Budnikowski A., Kawecka-Wyrzykowska E. (red.), Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Warszawa 1998 (wydanie drugie zmienione lub następne)**
- Chodorowski J., *Niemiecka doktryna gospodarki wielkiego obszaru (Grossraumwirtschaft) 1800-1945*, Wrocław 1972
- Chodorowski J., *Przynęty i pułapki w europejskich traktatach integracyjnych. Traktat o Utworzeniu Wspólnoty Europejskiej. Traktat o Unii Europejskiej. Traktat Amsterdamski Wnoszący Poprawki do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o Utworzeniu Wspólnoty Europejskiej. Teksty i komentarze*, Rzeszów 2001
- Czarny E., *Międzynarodowa współpraca gospodarcza w warunkach kryzysu*, Warszawa 2012
- Czarny E., *Regionalne ugrupowania integracyjne w gospodarce światowej*, Warszawa 2013
- Czarny E., Śledziwska K., *Polska w handlu światowym*, Warszawa 2009
- Dadak K., *Dwadzieścia lat transformacji gospodarczej, czyli cena ekonomicznej ortodoksji*, „Arcana”, nr 1/2013 (109), s. 170-186; tenże, *Pakt Fiskalny, czyli Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej powraca*, „Arcana”, nr 3/2013 (111), s. 135-145
- Guzek M., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Zarys teorii i polityki handlowej*, Poznań 2001
- Guzek M., *Teorie ekonomii a instrumenty antykryzysowe*, Warszawa 2013
- Haliżak E. (red.), *Geoekonomia*, Warszawa 2012
- Iskra W. (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 2000
- Jabłecki J., *Euro jako narzędzie integracji politycznej*, „Arcana”, nr 6/2008 (84), s. 28-37
- Jantoch-Drozdowska E., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Poznań 2004
- Kieżun W., *Patologia transformacji*, Warszawa 2012
- Kisiel-Łowczyk A. B. (red.), *Współczesna gospodarka światowa*, Gdańsk 1997 (wydanie drugie uzupełnione lub następne)
- Koronowski A., *Kwadratura euro*, Toruń 2013
- Milczarek D., Nowak A.Z. (red.), *Integracja europejska. Wybrane problemy*, Warszawa 2003
- Misala J., *Teorie międzynarodowej wymiany gospodarczej*, Warszawa 1990
- Misala J., *Współczesne teorie wymiany międzynarodowej i zagranicznej polityki ekonomicznej*, Warszawa 2001
- Oziewicz E. (red.), *Procesy integracyjne we współczesnej gospodarce światowej*, Warszawa 2001
- Oziewicz E., Michałowski T., (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Teoria i praktyka*, Warszawa 2013

- Parzymies S., Popiuk-Rysińska I. (red.), *Udział Polski w organizacjach międzynarodowych*, Warszawa 2012
- *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 2012* (Główny Urząd Statystyczny)
- *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012* (Główny Urząd Statystyczny)
- Rymarczyk J. (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 2010
- Rynarzewski T., Zielińska-Głębocka A., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Teoria wymiany i polityki handlu międzynarodowego*, Warszawa 2008
- Soldaczuk J., Misala J., *Historia handlu międzynarodowego*, Warszawa 2001
- Song Hongbing, *Wojna o pieniądź. Prawdziwe źródła kryzysów finansowych*, Wrocław [2010]; tenże, *Wojna o pieniądź 2. Świat władzy pieniądza*, Wrocław [2011]
- Śledziwska K., *Regionalizm handlowy w XXI wieku*, Warszawa 2012
- **Świerkocki J., *Zarys ekonomii międzynarodowej*, Warszawa 2011**
- Świerkocki J., *Zarys międzynarodowych stosunków gospodarczych*, Warszawa 2004
- Wróbel A., *Międzynarodowa wymiana usług*, Warszawa 2009
- Wróbel A., *Raula Prebisha wizja gospodarki światowej i jego rola w rozwoju teorii wymiany międzynarodowej*, (w :) R. Kuźniar (red.), *Porządek międzynarodowy u progu XXI wieku. Wizje - koncepcje - paradygmaty*, Warszawa 2005, s. 617-643
- Zabielski K., *Finanse międzynarodowe*, Warszawa 2005 (wydanie trzecie poprawione)
- Zielińska-Głębocka A., *Współczesna gospodarka światowa*, Warszawa 2012

CZĘŚĆ II - SZCZEGÓŁOWY PLAN ĆWICZEŃ

I. WPROWADZENIE. WYBRANE TEORIE HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO

A) Pojęcie międzynarodowych stosunków gospodarczych

Podstawy do wyodrębnienia międzynarodowych stosunków gospodarczych z ekonomii : rosnące znaczenie handlu międzynarodowego i innych form współpracy międzynarodowej oraz różnice występujące między stosunkami ekonomicznymi nawiązanymi w granicach jednego kraju i w skali międzynarodowej.

Literatura podstawowa:

1. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 2003, rozdz. 1 „*Internacjonalizacja procesu gospodarowania i międzynarodowe stosunki gospodarcze*”, s. 15-32.

B) Wybrane teorie handlu międzynarodowego

Początki teorii handlu międzynarodowego. Merkantyizm. Teoria przewagi absolutnej Smitha. Teoria przewagi względnej Ricardo i Torrensa. Teoria obfitości zasobów (proporcji w zasobach) Heckschera-Ohlina. Tzw. paradoks Leontiefa. Efekt Stolpera-Samuelsona. Twierdzenie Rybczyńskiego, pojęcie tzw. choroby holenderskiej. Teorie neotechnologiczne (teoria luki technologicznej, teoria cyklu życia produktu, teoria korzyści ze skali produkcji i zbytu). Podobieństwo preferencji konsumentów a handel międzynarodowy. Handel wewnątrzgałęziowy.

Literatura podstawowa :

1. Do wyboru : **a)** A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 2 „*Klasyczne teorie handlu międzynarodowego*”, rozdz. 3 „*Neoklasyczna teoria handlu międzynarodowego*”, rozdz. 4 „*Wyposażenie w czynniki produkcji jako podstawa handlu międzynarodowego*”, rozdz. 5 „*Alternatywne teorie handlu międzynarodowego*”, rozdz. 6 „*Wzrost gospodarczy a handel międzynarodowy*”, s. 33-133

lub b) A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej*, Warszawa 2011, rozdz. 1 „*Tradycyjne teorie handlu międzynarodowego*”, rozdz. 2 „*Współczesne teorie handlu międzynarodowego*”, rozdz. 3 „*Wzrost gospodarczy a handel międzynarodowy*”, s. 17-89.

Literatura uzupełniająca :

2. J. Misala, *Teorie międzynarodowej wymiany gospodarczej*, Warszawa 1990, s. 42-91, 94-117, 124-127, 128-164, 172-175, 215-218.

3. P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne*, Warszawa 2002, rozdz. 3 „*Teorie rozwoju międzynarodowego podziału pracy*”, s. 41-71.

4. J. Słodaczuk, J. Misala, *Historia handlu międzynarodowego*, Warszawa 2001, rozdz. 3.4. „Merkantylizm jako doktryna ekonomiczna i system polityki handlowej wczesnego kapitalizmu”, rozdz. 4.2. „Ekspansja handlowa Anglii na rynkach świata a doktryna wolnego handlu A. Smitha i D. Ricardo”, rozdz. 4.3. „Industrializacja Europy kontynentalnej i Ameryki Północnej a doktryna i polityka protekcjonizmu wychowawczego”, s. 55-60, 64-70, 70-75.
5. A. Piński, *Murzyni Europy [Hołdując teoriom ekonomicznym rodem z XIX w., Polska wyspecjalizowała się w biedzie]*, „Uważam Rze” z 12-25 sierpnia 2013 r. (nr 32-33/2013), s. 40-41.

II. HANDEL ZAGRANICZNY A GOSPODARKA KRAJOWA (możliwy wpływ na dochód narodowy i koniunkturę w gospodarce)

A) Cz. 1 : Handel zagraniczny a wzrost gospodarczy

Mierniki wpływu handlu zagranicznego na gospodarkę narodową. Handel zagraniczny a dochód narodowy. Pojęcie tzw. inwestycji zagranicznych i oszczędności zagranicznych. Dochód narodowy wytworzony a dochód narodowy podzielony. Udział handlu zagranicznego we wzroście gospodarczym. Saldo handlu zagranicznego a stopa inwestycji; handel zagraniczny jako czynnik zwiększający możliwości akumulacji kapitału.

Literatura podstawowa :

1. A. Budnikowski, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 1998, rozdz. 4.1. „Wpływ handlu zagranicznego na zmianę struktury dochodu narodowego”, rozdz. 4.2. „Wpływ handlu zagranicznego na zwiększenie efektywności gospodarowania”, rozdz. 4.3. „Wpływ handlu zagranicznego na wielkość dochodu narodowego” (fragment), s. 89-103.

2. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 1.2. „Współczesny handel międzynarodowy”, rozdz. 1.3. „Znaczenie handlu międzynarodowego dla poszczególnych krajów”, rozdz. 7.4. „Kredyty finansowe”, s. 21-27, 140-143.

B) Cz. 2 : Handel zagraniczny a cykl koniunkturalny

Wpływ handlu zagranicznego na tempo wzrostu dochodu narodowego poprzez tzw. efekty mnożnikowe. Funkcjonowanie mechanizmu mnożnika inwestycyjnego w gospodarce zamkniętej. Eksport a efektywny popyt w gospodarce otwartej. Rola importu i oszczędności w przebiegu cyklu koniunkturalnego. Mnożnik handlu zagranicznego. Warunki swobodnego funkcjonowania mechanizmu mnożnika eksportowego. Inwestycje pobudzone (supermnożnik).

Literatura podstawowa :

1. A. Budnikowski, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op. cit., rozdz. 4.3. „Wpływ handlu zagranicznego na wielkość dochodu narodowego” - fragment od „Zależność między przyrostem dochodu narodowego a eksportem”, s. 104-111.

2. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 15.2.1. „Teoretyczne podstawy dochodowego mechanizmu dostosowawczego”, rozdz. 15.2.2. „Mechanizm mnożnikowy w gospodarce zamkniętej”, rozdz. 15.2.3. „Równowaga w gospodarce otwartej”, rozdz. 15.2.4. „Międzynarodowe konsekwencje działania mechanizmu dochodowego”, s. 313-327.

3. P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne ...*, op.cit., rozdz. 4.4.3. „Mnożnik inwestycyjny i eksportowy, supermnożnik”, s. 95-102.

III. CENY W HANDLU MIĘDZYNARODOWYM

Struktura i dynamika handlu międzynarodowego. Relacje cen, popytu i podaży. Kształtowanie się cen surowców, środków żywności i artykułów przemysłowych na rynku światowym. Przyczyny niestabilności cen surowców i artykułów rolnych w krótkim okresie; przyczyny względnej stabilności cen wyrobów przemysłowych. Długookresowe tendencje kształtowania się cen na rynku międzynarodowym. Zjawisko rozwierania się tzw. nożyc cen. Koncepcje teoretyczne wiążące zacofanie gospodarcze tzw. krajów rozwijających się z ich uczestnictwem w handlu międzynarodowym. Pojęcie i rodzaje tzw. *terms of trade*.

Literatura podstawowa :

1. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 3.5. „*Terms of trade*” i rozdz. 18 „*Handel międzynarodowy a rozwój gospodarczy krajów rozwijających się*”, s. 75-79 i 375-389.

2. E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 2013, rozdz. 5 „*Kształtowanie się cen we współczesnym handlu międzynarodowym*”, s. 94-112.

3. A. B. Kisiel-Łowczyc (red.), *Współczesna gospodarka światowa*, Gdańsk 1997 (wydanie drugie uzupełnione), rozdz. 5 „*Ceny w handlu międzynarodowym*”, s. 85-101.

4. A. Wróbel, *Raula Prebisha wizja gospodarki światowej i jego rola w rozwoju teorii wymiany międzynarodowej*, (w:) R. Kuźniar (red.), *Porządek międzynarodowy u progu XXI wieku. Wizje - koncepcje - paradygmaty*, Warszawa 2005, s. 617-643.

Literatura uzupełniająca :

5. P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne ...*, op.cit., rozdz. 6 „*Ceny międzynarodowe*”, s. 168-184.

6. A. Budnikowski, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op. cit., rozdz. 2.4.2. „*Ceny w handlu międzynarodowym*”, s. 44-52.

IV. MIĘDZYNARODOWE PRZEPŁYWY CZYNNIKÓW PRODUKCJI

Pojęcie międzynarodowych przepływów czynników produkcji. Przyczyny i skutki międzynarodowych przepływów kapitału. Klasyfikacja obrotów kapitałowych : kapitał pożyczkowy i kapitał produkcyjny, Międzynarodowe przepływy kapitału pożyczkowego - kredyty finansowe oraz kryzys zadłużenia międzynarodowego. Inwestycje portfelowe i zagraniczne inwestycje bezpośrednie. Międzynarodowe przepływy siły roboczej; międzynarodowy transfer wiedzy technicznej.

Literatura podstawowa :

1. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 7 „*Międzynarodowe przepływy czynników produkcji*”, rozdz. 19 „*Kryzys zadłużeniowy i możliwości jego rozwiązywania*”, rozdz. 20 „*Współczesne kryzysy finansowe a kraje rozwijające się*”, s. 134-161, 390-399, 400-407.

2. A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej ...*, op.cit., rozdz. 4 „*Międzynarodowe przepływy czynników produkcji*”, rozdz. 12 „*Międzynarodowy rynek finansowy*”, s. 90-113, 279-307.

Literatura uzupełniająca :

3. P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne ...*, op.cit., rozdz. 5 „*Korzyści z międzynarodowych przepływów czynników produkcji*”, s. 103-167.

4. E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze ...*, op.cit., rozdz. 7 „*Międzynarodowe przepływy kapitałowe we współczesnej gospodarce światowej*”, s. 131-154.

5. Nt. m.in. roli kapitału finansowego w międzynarodowych stosunkach gospodarczych i zjawiska tzw. finansjeryzacji gospodarki : W. Błasiak, *Pomiędzy centrum a peryferiami na progu XXI wieku. Geopolityka i ekonomia Polski i Europy Środkowo-Wschodniej w warunkach integracji europejskiej i światowej depresji gospodarczej*, Katowice 2013, fragmenty pt. „*Światowa stagnacja gospodarcza i globalna ekspansja finansowa*”, „*Finansjeryzacja globalnej akumulacji kapitału i implozja światowego sektora finansowego*”, „*Finansowa pomoc publiczna dla prywatnego sektora bankowego jako 'walka z kryzysem'*”, s. 148-171.

V. KURS WALUTOWY I POLITYKA KURSU WALUTOWEGO

A) Pojęcie i rodzaje kursów walutowych. Międzynarodowy rynek walutowy

Czynniki określające kurs walutowy. Pojęcie wymienialności walut. Waluty rezerwowe. Korzyści i koszty kraju posiadającego walutę międzynarodową (w tym m. in. dochody z tzw. senioratu [*seigniorage*] i renty emisyjnej odnoszone przez USA). Międzynarodowy rynek walutowy i rodzaje transakcji na międzynarodowym rynku walutowym.

Literatura podstawowa :

1. A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej ...*, op.cit., rozdz. 8 „*Rynek walutowy i kurs walutowy*”, s. 187-211.

2. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 13 „*Kurs walutowy i rynek walutowy*”, rozdz. 14 „*Ustalanie poziomu kursu walutowego*”, s. 274-303.

Literatura uzupełniająca :

3. E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze ...*, op.cit., rozdz. 11 „Kurs walutowy i międzynarodowy rynek walutowy”, s. 199-212.

4. Nt. m.in. tzw. dochodów z senioratu : A.Z. Nowak, *Unia walutowa i jej rola w procesie integracji europejskiej*, (w :) D. Milczarek, A.Z. Nowak (red.), *Integracja europejska. Wybrane problemy*, Warszawa 2003, s. 313-328 (zwl. fragmenty pt. „Pieniądz krajowy a pieniądz międzynarodowy”, „Czynniki określające międzynarodowy charakter pieniądza”, „Korzyści i koszty kraju posiadającego walutę międzynarodową”).

B) Polityka kursu walutowego

Ekonomiczny mechanizm i skutki dewaluacji i rewaluacji waluty narodowej. Twierdzenie Marshalla-Lernera.

Literatura podstawowa :

1. A. Budnikowski, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op. cit., rozdz. 7 „Polityka kursu walutowego”, s. 189-211.

VI. MIĘDZYNARODOWY SYSTEM WALUTOWY

System waluty złotej, system waluty sztabowo-złotej i dewizowo-złotej. System walutowy z Bretton Woods i jego ewolucja. Przyczyny i skutki rozpadu systemu z Bretton Woods. Reforma systemu walutowego w latach 70. XX wieku. Współczesny międzynarodowy system walutowy.

Rola Międzynarodowego Funduszu Walutowego : zadania, organizacja i działalność kredytowa MFW; charakterystyka tzw. specjalnych praw ciągnięcia i zwykłych praw ciągnięcia.

Pojęcie unii monetarnej i teoria optymalnego obszaru walutowego (*Optimum Currency Area*). Integracja walutowa w Unii Europejskiej.

Literatura podstawowa :

1. A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej ...*, op.cit., rozdz.11 „Międzynarodowy system walutowy”, s. 255-278.

2. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 17 „Międzynarodowy system walutowy”, s. 352-371.

3. E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze ...*, op.cit., rozdz. 12 „Przeobrażenia współczesnego międzynarodowego systemu walutowego”, s. 213-241.

4. J. Jabłecki, *Euro jako narzędzie integracji politycznej*, „Arcana” [dwumiesięcznik, Kraków], nr 6/2008 (84), s. 28-37.

5. K. Dadak, *Pakt Fiskalny, czyli Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej powraca*, „Arcana”, nr 3/2013 (111), s. 135-145.

Literatura uzupełniająca :

6. W. Błasiak, *Pomiędzy centrum a peryferiami na progu XXI wieku. Geopolityka i ekonomika Polski i Europy Środkowo-Wschodniej w warunkach integracji europejskiej i światowej depresji gospodarczej*, ..., op.cit., rozdz. pt. „Załamane spójności strefy walutowej euro w warunkach światowego kryzysu finansowego”, s. 59-75.

7. A. Koronowski, *Kwadratura euro*, Toruń 2013, s. 7-179.

8. *Aneks B : Międzynarodowy Fundusz Walutowy*, (w :) E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze ...*, op.cit., s. 344-354.; *Aneks C : Grupa Banku Światowego*, (w :) tamże, s. 355-365.

VII. BILANS PŁATNICZY I MECHANIZM PRZYWRACANIA JEGO RÓWNOWAGI

Definicja i struktura bilansu płatniczego. Trzy podstawowe części bilansu płatniczego : rachunek obrotów bieżących, rachunek obrotów kapitałowych i finansowych, tzw. pozycje finansujące (rachunek rezerw walutowych). Równowaga bilansu płatniczego; transakcje autonomiczne i transakcje wyrównawcze.

Automatyczny mechanizm dostosowawczy oraz polityka dostosowawcza. Diagram Swana jako ilustracja problemu związanego z wyborem między równowagą zewnętrzną a równowagą wewnętrzną.

Literatura podstawowa :

1. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 12 „*Bilans płatniczy*”, rozdz. 15 „*Automatyczny mechanizm dostosowawczy*”, rozdz. 16 „*Polityka dostosowawcza*”, s. 265-273, 304-351.

2. A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej ...*, op.cit., rozdz. 9 „*Makroekonomiczne związki gospodarki krajowej z gospodarką światową*”, rozdz. 10 „*Polityka ekonomiczna a przywracanie równowagi zewnętrznej*”, s. 212-254.

Literatura uzupełniająca :

3. P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne ...*, op.cit., rozdz. 9 „*Bilans płatniczy*”, s. 276-292.

VIII. POLITYKA HANDLOWA

Pojęcie polityki handlowej i klasyfikacja narzędzi używanych do jej prowadzenia. Mechanizm działania i ekonomiczne skutki cła (model małego kraju, model dużego kraju, pojęcie tzw. incydencji ceł). Środki pozataryfowe. Mechanizm ograniczeń ilościowych i ich skutki. Dobrowolne ograniczenie eksportu i jego mechanizmy. Inne bariery pozataryfowe (np. normy techniczne i sanitarne, „przepisy domieszkowe”, procedury antydumpingowe). Mechanizm subsydiów produkcyjnych i subsydiów eksportowych oraz ich skutki.

Wolny handel a protekcjonizm; argumenty za stosowaniem protekcji w handlu.

Rola GATT i WTO w światowym systemie handlu.

Literatura podstawowa :

1. A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej ...*, op.cit., rozdz. 5 „*Zasady polityki handlowej*”, rozdz. 6 „*Teoretyczne aspekty polityki handlowej*”, s. 117-165.

2. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 8 „*Cło*”, rozdz. 9 „*Bariery pozataryfowe*”, rozdz. 10 „*Wolny handel a protekcjonizm*”, rozdz. 11.1. „*Karteles międzynarodowe*”, rozdz. 11.3. „*Międzynarodowa współpraca w dziedzinie liberalizacji obrotów handlowych*”, s. 163-246, 257-262.

Literatura uzupełniająca :

3. P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne ...*, op.cit., rozdz. 10 „*Zagraniczna polityka ekonomiczna*”, rozdz. 11 „*Międzynarodowa polityka ekonomiczna*”, s. 293-346.

4. A. Budnikowski, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op. cit., rozdz. 9 „*Polityka handlowa*”, s. 235-272.

5. A. Wróbel, *Polska w Światowej Organizacji Handlu*, (w :) S. Parzymies, I. Rysińska-Popiuk (red.), *Udział Polski w organizacjach międzynarodowych*, Warszawa 2012, s. 333-364.

6. A. Piński, *Polska biedna na zawsze*, „Uważam Rze” z 10-16 grudnia 2012 r. (nr 50/2012), s. 72-74.

IX. MIĘDZYNARODOWA INTEGRACJA GOSPODARCZA

Przyczyny tendencji do integracji regionalnej we współczesnej gospodarce światowej. Mechanizm, formy i typy międzynarodowej integracji gospodarczej. Ekonomiczny mechanizm ceł w strefie wolnego handlu i unii celnej; efekt kreacji handlu i efekt przesunięcia handlu. Przegląd ugrupowań integracyjnych.

Literatura podstawowa :

1. A. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej ...*, op.cit., rozdz. 7 „*Regionalne porozumienia handlowe i inne formy międzynarodowej integracji gospodarczej*”, s. 166-184.

2. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze...*, op.cit., rozdz. 11.2. „*Integracja ekonomiczna*”, s. 246-256.

3. E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze ...*, op.cit., rozdz. 15 „*Międzynarodowa integracja gospodarcza i jej znaczenie dla gospodarki światowej*”, s. 277-296.

Literatura uzupełniająca :

4. A. Makać, *Międzynarodowa integracja gospodarcza - podstawowe problemy teoretyczne*, (w :) E. Oziewicz (red.), *Procesy integracyjne we współczesnej gospodarce światowej*, Warszawa 2001, s. 9-36.

X. KOLOKWIUM